

Коваль Яна Сергіївна

*кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри міжнародного менеджменту,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6578-2996>*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-484-2-43>

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Залежно від динаміки соціально-економічного та науково-технологічного розвитку та динаміки трансформації функціональних моделей ринку, потреби та принципи діяльності з енергетичної безпеки можуть значно розвиватися, та формувати сучасний перелік загроз в енергетичній сфері. Як результат, це визначає різноманітність теоретичних підходів та практик у розділенні дослідницьких об'єктів (сфер контролю) та факторів за допомогою яких можливо здійснити оцінювання стану енергетичної безпеки країни.

Основна умова формування механізмів забезпечення енергетичної безпеки – це тактичний показник визначення енергетичних стратегій та його впровадження в державних програмах для здійснення зовнішніх та внутрішніх загроз енергетичного сектору. Можна зазначити, що відповідне бачення концепції «механізму енергетичної безпеки» вимагає часу для покращення сумісності сучасних викликів та ситуаційної реальності.

Як результат, доцільно розширити це концептуальне розуміння динаміки та пристосованість відповідей механізмів енергетичної безпеки, пов'язаних з інституційними компонентами. Розуміння історичного утворення українських паливних та енергетичних комплексів як централізованої організаційної форми вертикального управління, функція національної енергетичної системи в умовах війни – включення складних адміністративних механізмів, пов'язаних з децентралізацією диверсифікації [1].

Варто відмітити, що до чинників, які зумовлюють зниження рівня енергетичної безпеки, слід віднести: низький рівень інвестування всіх галузей паливно-енергетичного комплексу; надмірна політизація енергетичної сфери; недосконала цінова, податкова та тарифна політики держави в енергетичному секторі; відсутність конкурентного енергетичного ринку та відповідної ринкової інфраструктури; монопольне формування цін на енергоносії та визначення умов їх постачання; деформованість структури виробництва та енергоспоживання; криза в сфері управління стратегічними запасами енергетичних ресурсів; прогресуюче відставання розвитку сировинної бази видобувних галузей паливно-енергетичного комплексу, зокрема газової та нафтової. Таким чином, результати оцінки рівня енергетичної безпеки (і наступних дій) багато в чому залежатимуть від розуміння, для чого його визначати.

Крім того, в сучасних умовах війни та значної соціально-економічної нестабільності на кожному із рівнів державного забезпечення відчувається реальна потреба в ефективному механізмі управління різноманітними ризиками, з якими вона зіштовхується, адже будь-який ризик має конкретний об'єкт і форму своє проявлення. Як результат, це дозволяє будувати класифікацію ризиків в залежності від видів діяльності, матеріальних й інших цінностей, які залучаються до цієї діяльності та відношень з приводу використання цих цінностей [2].

Регламентація та методологічний супровід процесу імплементації ризик-орієнтованого підходу до управління у процесі забезпечення енергетичної безпеки здійснюється за допомогою розробки і твердження:

- політики ризик-орієнтованого управління;
- регламентуючого документа щодо порядку застосування політики ризик-орієнтованого управління;
- методологічного документа щодо визначення рівня переважного ризику (ризик-апетиту);
- нормативного документа, що регламентує порядок взаємодії структурних підрозділів підприємства в процесі управління ризиками і забезпечення економічної безпеки;

- методологічних документів з оцінки ризиків;
- методологічного документа щодо порядку формування, затвердження і актуалізації реєстрів ризиків;
- форматів звітних, робочих форм та інструкцій щодо їх застосування заповнення [3].

Застосування викладених підходів рамках побудови ризик-орієнтованого підходу до управління дозволить:

- проводити оцінку застосовуваних підходів до організації управління ризиками як експертам в самій організації, так зовнішнім стейкхолдерам;
- виявляти слабкі і сильні сторони корпоративного управління ризиками та забезпечення економічної безпеки з точки зору викладених в стандартах загальноприйнятих підходів;
- скоротити витрати на підготовку основоположних документів корпоративної системи управління ризиком та внесення необхідних змін до організаційної структури, зосередившись на «налаштуванні» типових підходів під вимоги бізнесу;
- підвищити ефективність процесу передачі функцій з проектування і впровадження безпекоорієнтованих систем на аутсорсинг (в разі, якщо компанія планує вдатися до подібних послуг), внаслідок появи можливості перекладання на єдину термінологічну базу рекомендації з побудови окремих елементів єдиної системи, що надходять від різних організацій;
- здійснювати обмін досвідом у сфері управління ризиком в практичній і теоретичній площинах (в тому числі на національному та міжнародному рівнях).

Таким чином, українська енергетична система України працює в досить складних умовах за всю історію свого існування. Тому, стратегічна сфера підходів, орієнтованих на ризик, повинна бути направлена на забезпечення національної енергетичної безпеки та підвищення її ефективності; розвиток стратегії управління ризиками; інтеграція підходів орієнтованого на ризик у бізнес-процеси; оптимізація функцій управління; поліпшення управління ризиками.

Список використаної літератури:

1. Салюк-Кравченко О. О., Семенець-Орлова І. А. Комплексний механізм публічного управління у сфері енергетичної безпеки як складової національної стійкості (в умовах енергетичної кризи 2022–2024 років). *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2024. Вип. 41. С. 107–114. DOI: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.41.14>
2. Коваль Я. С. Ризик-орієнтовані підходи до управління в процесі забезпечення енергетичної безпеки держави. *Сучасний науковий журнал*. 2024. № 6(4). С. 76–82. DOI: <https://doi.org/10.36994/2786-9008-2024-6-9>
3. Муза О. Організаційно-правові засади забезпечення енергетичної безпеки України в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 1. С. 60–66.